

KONFERENCE „URBAN FOLKLORE“,
CARDIFF, WALES, VELKÁ BRITÁNIE,
19.–21. 4. 2013

Britská The Folklore Society, založená již v roce 1878, patří k nejstarším etnologickým vědeckým společnostem. Úctyhodná tradice ale v jejím případě neznamena pouhý neproduktivní tradicionalismus – společnost, mezi jejíž čelné představitele patřili jak zakladatel sociální antropologie Edward Burnett Tylor nebo autor termínu *folklor* William John Thoms, tak přední britští folkloristé jako Andrew Lang, Edwin Sidney Hartland a Laurence Gomme (či pozdější slavná jména jako Margaret Murrayová, Katharine Mary Briggssová a Jacqueline Simpsonová), zaznamenala v posledních desetiletích nebývalou odbornou revitalizaci co se kvantity i kvality badatelské produkce týče. Důkazem může být především její periodikum *Folklore*, aktuálně vydávané ve spolupráci s prestižním nakladatelstvím Routledge (Francis & Taylor Group) v portfoliu 11 předních antropologických časopisů (např. *Ethnos*, *History and Anthropology*, *Medical Anthropology*, *Visual Anthropology*) a považované za jedno z nejkvalitnějších folkloristických periodik současnosti, dále stále se rozšiřující nabídka interních publikací a v neposlední řadě i každoroční odborné konference, pořádané souběžně s výročním shromážděním společnosti.

Letošní konference, pořádaná ve spolupráci s The School of Welsh University of Cardiff, přednesla celou řadu témat spjatých s široce chápaným výzkumem městského prostředí. Zcela v duchu anglosaského

pojetí folkloristické disciplíny, integrálně zahrnujícího i fenomény rituální a materiální povahy, představilo 25 britských i zahraničních badatelů v celkem sedmi panelech příspěvky z oblasti slovesné folkloristiky, výzkumů zvykosloví, etnomuzikologie či bádání v oblasti materiální kultury, populární kultury a dějin každodennosti. Relativně široký historický i geografický záběr konferenčních příspěvků nastínila již úvodní přednáška Jamese R. Graysona (University of Sheffield) *Urban Legends: Are They Modern? Some Korean Examples from the 15th and 17th Centuries*, následovaná prezentacemi věnovanými aktuálnímu stavu i historickému vývoji nejrůznějších britských tradic, ať už těch v hobsbawmovském smyslu „vynalezených“ (William Roberts [Cardiff University]: *Use and Misuse of Traditional and Popular Imagery in Present-Day Public Events*), relativně archaických (Mark Lewis: *Uniting Sacred and Secular – the Manchester Whit Walks*), revitalizovaných (Chloe Metcalfe [Bath University]: *Time to Ring Some Changes: Charting the Continuing Evolution of Morris Dance Costumes*) či modifikovaných ve 20. nebo 21. století (Ceri Houlbrook [University of Manchester]: *Monsters in Manchester: Conserving the Boggart in an Inner City Park*). Některé příspěvky zajímavým způsobem dekonstruovaly údajnou sociální idylu britského venkova popisovanou ranými folkloristy poukazem na jeho sociální tenze a liminální povahu některých festivit (např. Peter Robson: *Burnings, Barrels and Bonfire Boys – November the Fifth in Victorian Dorset*), zatímco jiné poukázaly na kontinuitu určitých

ritualizovaných praktik a jejich dynamické komodifikace související s turismem a sportovní kulturou – především zajímavý příspěvek týkající se předsvatebních praktik, tzv. *hen parties* (Sheila Young [University of Aberdeen]: *Blackening the Bride and Decorating the Hen: A Cultural Analysis of Pre-Wedding Practices*). Nechyběly samozřejmě ani příspěvky věnované tradičním narativům (např. Bradford McMullen [Cardiff University]: „*Celwydd bob gair odd honno*“: *The Welsh Tall Tale*), přičemž většina z nich zdůrazňovala jejich souvislost s jevy populární kultury (např. Petr Janeček [Národní muzeum, Česká republika]: *Resistance Fighter or Urban Maniac? Czech Spring Man Narratives between Folk and Popular Culture*), konspiračních teorií (např. Anastasiia Zherdieva: *Grail Quest in Crimean Legends*), popřípadě publicistiky (např. Claudia Schwabe [Utah State University, USA]: *From Grimm's Fairy Tale to Urban Folklore in Germany: Hans Traxler's Scientific Satire „The Truth About Hansel And Gretel“*). V minulosti v britské folkloristice populárním muzeologickým tématům byl věnován jediný příspěvek (Ross MacFarlane [Wellcome Institute]: *Lovett's London Amulets and „Primitive Medicine“ in the Wellcome Historical Medical Museum*), stejně jako pověrečným praktikám (Rezan Karakaş [Siirt University, Turecko]: *Beliefs about Pious Foundations*). Další exkurzy mimo britské ostrovy přinesly příspěvky kanadských, australských, irských a ruských badatelů, analyzující jak témata tradičních festivit či duchařských povídek, tak badatelsky aktuální oblast internetového folkloru (např. Darya Radchenko: „*Can't Break a Chain That Long*“: *Chain Mail in Russian Folklore*).

Nedílnou součástí konference tvořila i dvojice slavnostních okamžiků – výroční přednáška předsedy The Folklore Society Roberta McDowalla (*The Role of Railroads and Railways in Urban Myths and Legends*) a především předání The Coote Lake Medal for Research za celoživotní odbornou práci přední znalkyni irského folkloru profesorce Patricii Ly-saghtové (University College Dublin, Irsko). Zástupci hlavního výboru České národopisné společnosti Petr Janeček a Eva Románková dále navázali institucionální spolupráci této nejstarší domácí etnologické odborné organizace s britskou The Folklore Society.

Konference ukázala, že moderně chápaná folkloristika představuje i v 21. století vitální (sub)disciplínu či výzkumnou orientaci, která má daleko k limitujícím sběratelským, vlastivědně či dokonce nacionalisticky motivovaným přístupům s tímto oborem často nesprávně spojovaným – a to i v dnešním anglosaském světě. Od konce devadesátých let 20. století (alespoň ve Velké Británii) relativně klesající zájem veřejnosti a studentů o studium „klasické“ sociální antropologie a s tím související stále výraznější zájem o kulturní studia a příbuzné obory bádání expresivní kultury, společně s nebývalým rozvojem folkloristických studií mimo západní svět (projevující se i v aktivitách dříve relativně eurocentrické The International Society for Folk Narrative Research, dnes aktivní i v Asii, Africe a Jižní Americe), tak možná představují prostor pro revitalizaci folkloristických přístupů v nových a dynamických badatelských kontextech.

Petr Janeček (ÚE FF UK, Praha)